



**Nader onderzoek beschermde soorten
plangebied Rozenburg, Weurt**

I3445



de groene ruimte

**Nader onderzoek beschermde soorten
plangebied Rozenburg, Weurt**

Colofon

Titel : Nader onderzoek beschermde soorten plangebied Rozenburg, Weurt

Projectnummer: . . . : 13445

Opdrachtgever . . . : O.G.M. Th. v.d. Bosch
Ambachtsweg 22
6657 CK BOVEN-LEEUVEN

Datum : 8 november 2013
Status rapport . . . : eindrapport / definitief
Bestand : 13445-eindrapl.wpd

Opdrachtnemer . . : De Groene Ruimte BV
Postbus 400
6700 AK Wageningen
tel. 0317-423969
dgr@dgr.nl www.dgr.nl

Handtekening voor akkoord directie,
Naam : ir. P.A.F.M. Reijbroek
Handtekening: . . . :



Auteursrecht : De auteursrechten van dit rapport rusten bij zowel opdrachtgever als opdrachtnemer, tenzij schriftelijk anders is/wordt overeengekomen. Alleen degenen bij wie het auteursrecht rust zijn gerechtigd het rapport voor eigen gebruik te vermenigvuldigen, te verspreiden of toe te passen, alsook om het ter informatie aan derden openbaar te maken tegen onderling (= zij bij wie het auteursrecht rust) overeengekomen voorwaarden (kosten, citeren, gebruiken, wijzigen etc).

Aansprakelijkheid . : Raadpleging van en eventuele verdere handelingen met/op basis van het door De Groene Ruimte BV geleverde product vallen buiten elke verantwoordelijkheid van opdrachtgever en/of De Groene Ruimte BV.



INHOUD

1. INLEIDING	3
2. WERKWIJZE	5
3. RESULTATEN	7
4. ANALYSE	11
5. CONCLUSIES EN ADVIEZEN	13
BRONNEN	15

Bijlagen

Bijlage I. Resultaten per veldbezoek

Plangebied (bron: Google Earth)





I. INLEIDING

In opdracht van O.G.M. TH. v.d. Bosch BV heeft De Groene Ruimte BV in 2012 een ecologische quickscan ingevolge de Flora- en faunawet (FF-wet) uitgevoerd voor het plangebied Rozenburg te Weurt.

Het plangebied betreft een weiland waarop een schuurtje staat en dat is omringd door enkele bomen. Het plangebied ligt aan de bebouwde kom van Weurt en maakt onderdeel uit van een grotere groenstructuur van deze plaats, direct ten westen van het Maas-Waalkanaal en de sluizen. Het onderzoeksgebied (= plangebied) is naar schatting 0,6 ha groot.

De ingreep betreft de bouw van een aantal woningen, waarbij de aanwezige elementen worden geamoveerd, met uitzondering van de bomenrij aan de zijde van het kanaal.

De inreep is in het kader van de FF-wet aan te duiden als een 'ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Uit de quickscan kwam naar voren dat nader onderzoek nodig was naar het gebruik van het plangebied door de streng beschermde¹⁾ soorten vleermuizen, Steenmarter en Huismus. Om uitsluitsel te krijgen over de aanwezigheid en het gebruik van verblijfplaatsen is tussen april en oktober 2013 gericht nader onderzoek uitgevoerd.

In deze rapportage wordt verslag gedaan van dit nader onderzoek. Na een toelichting op de werkwijze worden de resultaten beschreven en geanalyseerd, gevolgd door de conclusies en aanbevelingen inzake de betekenis van de FF-wet voor deze ingreep.

Consequenties aanwezigheid beschermde soorten (FF-wet) bij ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen

algemeen	Voor het verstoren van alle soorten geldt de algemene zorgplicht.
tabel 1	De soorten van tabel 1 betreft algemeen vrijgestelde soorten.
tabel 2	Voor het verstoren van soorten van tabel 2 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij aantoonbaar wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van EL&I goedgekeurde en voor de situatie passende gedragscode, of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt gewaarborgd.
tabel 3	Voor het verstoren van soorten van tabel 3 is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor Habitatrichtlijnsoorten geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn.
vogels	Voor het verstoren van vogels is een ontheffing inzake de FF-wet vereist, tenzij de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt gewaarborgd. Voor vogels geldt dat de ontheffing moet worden aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

¹⁾ Met streng beschermde soorten wordt bedoeld: soorten die zijn vermeld op tabel 2 en tabel 3 van de AmvB art. 75 FF-wet.

Overzicht plangebied





2. WERKWIJZE

In het plangebied is gericht nader onderzoek uitgevoerd naar de volgende soorten(groepen):

- Huismus;
- vleermuizen;
- Steenmarter.

Er hebben vijf veldbezoeken plaatsgevonden. De veldbezoeken zijn uitgevoerd door ervaren ecologen²⁾ van De Groene Ruimte.

Veldbezoeken

Datum en tijd	Zon op/onder	Temp.	Bewolking en neerslag
29-04-2013 van 06.50u tot 08.15u	06.16u	6 °C	bewolkt, geen neerslag, windkracht 3
23-05-2013 van 03.40u tot 05.50u	05.35u	5 °C	deels bewolkt, geen neerslag tot 5.30u, geen wind
12-06-2013 van 22.00u tot 23.45u	22.00u	18 °C	bewolkt, weinig wind, droog of motregen
19-09-2013 van 19.30u tot 22.00u	19.45u	19 °C	bewolkt, motregen of droog, windkracht 2
07-10-2013 van 19.05u tot 20.45u	19.04u	16 °C	bewolkt, droog, geen wind

Tijdens elk veldbezoek zijn met name het westelijk deel van het plangebied de bebouwing en de groene elementen in de directe omgeving intensief bekeken op de aanwezig van vogelsoorten, met name Huismus, zowel op gehoor als op zicht.

Huisumus

Het gericht nader onderzoek is uitgevoerd middels twee ochtendbezoeken in de periode na zonsopkomst, door middel van zicht- en geluidwaarnemingen.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn tijdens vier veldbezoeken met behulp van een batdetector (Pettersson D240x) en op zicht geïnventariseerd. Er was apparatuur (Roland Edirol R-09HR) beschikbaar om, indien noodzakelijk, geluidsopnamen van de batdetector te maken en te analyseren in Batsound. Het schuurtje is grondig geïnspecteerd, waarbij is gelet op sporen van (verblijfplaatsen van) vleermuizen, bijvoorbeeld vettige plekken of uitwerpselen. Tijdens de in- en uitvliegtijden is gelet op zwermende en in- of uitvliegende vleermuizen bij het schuurtje in het plangebied. Ook zijn foeragerende of passerende vleermuizen geïnventariseerd. De functie van het plangebied en de groenelementen is genoteerd.

Steenmarter

Op 23 mei 2013 zijn drie cameravallen geplaatst. Er is een camera geplaatst bij het schuurtje, één in de bosrand tussen rommelopslag en één in een steenhoop in het

²⁾ ir. P.A.F.M. Reijbroek en ir. R. Noordhuis

zuidwesten van het plangebied. Op 12 juni 2013 zijn de geheugenkaarten en batterijen van de camera's ververst. Op 19 september 2013 bleek de camera op de steenhoop verdwenen; deze is niet vervangen. De camera nabij het schuurtje bleek niet goed te werken en deze is vervangen. Op 7 oktober zijn de twee resterende camera's opgehaald.

Tijdens alle bezoeken is gelet op sporen van Steenmarter.

Overige soorten

Naast genoemde soorten zijn ook waarnemingen van andere (beschermde) soorten vastgelegd en in de verwerking meegenomen.



3. RESULTATEN

Het plangebied blijkt door vleermuizen gebruikt te worden als jachtgebied. Er is een kleine vliegroute van enkele Meervleermuizen (en mogelijke andere soorten vleermuizen) aanwezig in het plangebied. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen of Huismus aangetroffen.

Er is wel een vaste verblijfplaats van de Steenmarter aanwezig.

Het plangebied vormt onderdeel van het leefgebied van de Steenuil.

De waarnemingen per veldbezoek zijn opgenomen in bijlage I.

De resultaten zijn hieronder -per soort of soortengroep- samengevat.

Huismus

Er zijn geen actuele nestplaatsen van de Huismus aangetroffen in het plangebied. In het dak van het schuurtje zijn mogelijk oude nesten aanwezig. Het is geen vaste verblijfplaats van de Huismus aanwezig.

Vleermuizen

Er zijn vijf soorten vleermuizen vastgesteld in het plangebied: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis en Rosse vleermuis. De Gewone grootoorvleermuis, waarvoor het schuurtje heel geschikt zou kunnen zijn is niet aangetroffen. Er is geen vaste verblijfplaats van vleermuizen in het schuurtje aangetroffen.

De Gewone dwergvleermuizen die vaak jagend nabij het schuurtje werden waargenomen kwamen van elders aanvliegen.

Bij de Ruige dwergvleermuis zijn enkele verdachte waarnemingen nabij het schuurtje gedaan, maar bij nauwkeurig onderzoek is niet gebleken dat een vaste verblijfplaats van de soort aanwezig is.

Het westelijk deel van het plangebied wordt veel gebruikt als jachtterrein door Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Ook de Rosse vleermuis gebruikt dit deel als jachtgebied.

Er is een vliegroute van enkele Meervleermuizen en mogelijk andere vleermuissoorten langs het schuurtje vastgesteld.

Steenmarter

Eind mei werd een volwassen Steenmarter gefotografeerd bij het schuurtje. Daarna kwamen opnames van waarschijnlijk meer dan één dier op 12, 13, 15 en 25 juni; 3 juli 20, 21, 22, 23, 27 september en 3 oktober. Daarnaast zijn er nog enkele opnames op onbekende data gemaakt. Naast het volwassen dier zijn zeker één of meer jonge dieren van 2013 gefotografeerd; duidelijk zijn er dieren van verschillende grootte te zien.

In het schuurtje zijn sporen gevonden van Steenmarters in de vorm van voetafdrukken. Deze zijn recent maar hoeven niet van 2013 te zijn.

Er is dus sprake van een vaste verblijfplaats in het plangebied. Het betreft tenminste een vrouwelijk dier met jongen. Waarschijnlijk is de verblijfplaats onder rommel in het westen van het plangebied.

Steenmarter tweemaal bij schuurtje



Twee verschillende Steenmarters



WILDVIEW 09-27-2013 22:40:39



WILDVIEW 10-03-2013 03:51:01



Naast Steenmarters zijn er enkele Huiskatten, Bosmuizen en Konijnen gefotografeerd.

Steenuil

Tijdens twee veldbezoeken is in of in de directe omgeving van het plangebied een Steenuil gehoord. Het plangebied vormt onderdeel van het leefgebied van de Steenuil. Het plangebied vormt naar verwachting geen essentieel onderdeel van het leefgebied van de Steenuil.



4. ANALYSE

- Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van Huismus aanwezig en deze worden dus ook niet verstoord.
- Het westelijk deel van het plangebied wordt veel gebruikt als jachtterrein door verschillende soorten vleermuizen. Gezien de vele mogelijkheden in de directe omgeving is geen sprake van een essentieel jachtgebied. De ingreep resulteert dus niet in verstoring, zoals bedoeld in de FF-wet.
- De vliegroute van Meervleermuis en ander vleermuissoorten betreft geen essentiële vliegroute, omdat er voldoende alternatieven zijn voor deze route (van noord naar zuid langs de bosrand in het westen van het plangebied). De ingreep resulteert dus niet in verstoring, zoals bedoeld in de FF-wet.
- Er is een vaste verblijfplaats in het plangebied aanwezig, vermoedelijk onder de 'rommel' in het westelijk deel van het plangebied. De vaste verblijfplaats wordt door de ingreep vernietigd.
- Het plangebied maakt vermoedelijk een (niet essentieel) deel uit van het leefgebied van een Steenuil. De ingreep resulteert dus niet in verstoring, zoals bedoeld in de FF-wet.



5. CONCLUSIES EN ADVIEZEN

- Door de ingreep vindt geen verstoring plaats van vaste verblijfplaatsen van Huis-
mus; een ontheffing ingevolge de FF-wet is dus niet nodig.
- Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig; de foerageer- en
geleidingsbaanfunctie van het plangebied is niet essentieel gezien de vele mogelijk-
heden in de (directe) omgeving. Een ontheffing voor vleermuizen wordt derhalve
niet nodig geacht.
- Er is een vaste verblijfplaats van Steenmarter aanwezig. Deze verblijfplaats is
streng beschermd. Verstoren is slechts mogelijk indien daarvoor een ontheffing
ingevolge de FF-wet is aangevraagd bij het ministerie van EZ en is verkregen; ook
kan ervoor worden gekozen om (aantoonbaar!) te werken volgens een goedge-
keurde gedragscode.
- Door de ingreep wordt een niet essentieel deel van het leefgebied van een Steen-
uil verstoord. Hiervoor wordt geen ontheffing nodig geacht.
- Geadviseerd wordt, om eventuele (straat)verlichting langs de randen van het
plangebied zoveel mogelijk te beperken en naar beneden te richten, opdat vleur-
muizen zo weinig mogelijk hinder ondervinden en de vliegroutes (voor onder
andere Meervleermuis) behouden blijven.
- Indien de werkzaamheden plaatsvinden in de periode dat zich broedgevallen (bijv.
van Kauw) voor kunnen doen, dan dient zo kort mogelijk tevoren een broedvo-
gelcheck plaats te vinden. Een andere optie is, dat wordt voorkómen dat zich
broedgevallen ontwikkelen door de toegang tot broedplaatsen te ontnemen.
- Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te (laten) stellen, gekop-
peld aan het bij de ontheffingaanvraag behorend activiteitenplan. In het ecologisch
werkprotocol is op uitvoeringsniveau aangegeven op welke wijze met de aanwe-
ge -al dan niet beschermde- planten en dieren wordt omgegaan tijdens de in-
greep. Het ecologisch werkprotocol vormt ook de basis voor het activiteitenplan,
een verplicht onderdeel van de ontheffingsaanvraag.



BRONNEN

De Groene Ruimte, 2012. *Quickscan plangebied Rozenburg*, Weurt. De Groene Ruimte, Wageningen (projectnummer I2400).

Dienst Regelingen van het ministerie van EL&I, 2011a. *Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)*.

Dienst Regelingen van het ministerie van EL&I, 2011b. *Soortenstandaard Huismus (*Passer domesticus*)*.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013. *Vleermuisprotocol 2013, maart 2013*



BIJLAGE I: RESULTATEN PER DATUM

29-04-2013

Tijdens het bezoek van 29 april 2013 zijn in de bebouwing en directe omgeving geen Huismussen waargenomen.

Bij het gebouwtje en de bijbehorende opstallen werden enkele Koolmezen waargenomen, maar deze lijken in het plangebied geen nest te hebben.

Met name in het bosje ten westen van het plangebied zijn wel vogels actief, zoals Koolmezen, Pimpelmezen, Matkopmezen, Merels etc.

In het grasgebied zijn geregeld Kauwen te vinden en af en toe vliegt een ganzenpaar over.

Sporen (mestsporen of krabsporen) van andere streng beschermde soorten zoals Steenmarter of vleermuizen werden niet aangetroffen.

In het westelijk deel van het plangebied is een grote hoeveelheid aan afval aanwezig: tegels, stenen, oud ijzer, banden etc. De aanwezigheid hiervan biedt verblijfplaatsmogelijkheden aan onder andere Steenmarter en een aantal licht beschermde soorten zoals Egel, Gewone pad, en Bruine kikker.

23-05-2013

Er zijn drie soorten vleermuizen waargenomen. Tussen 4.00u en 5.40u waren regelmatig één of twee Gewone dwergvleermuizen te zien of te horen. Dit waren passerende of jagende dieren. Er is geen zwermgedrag bij het schuurtje waargenomen, wat zou kunnen wijzen op een verblijfplaats.

Er is een Ruige dwergvleermuis vermoedelijk passerend (of mogelijk aanvliegend) gehoord rond 4.30u.

Om 4.23u is een passerende Myotis-soort gehoord. Het dier passeerde op korte afstand van zuid naar noord. Het betrof naar alle waarschijnlijkheid een Meervleermuis.

Het plangebied is een geliefd jachtgebied voor vleermuizen, een verblijfplaats in de schuur is nog onzeker.

Er is gelet op aanwezigheid van Huismussen. Deze zijn niet aangetroffen. In de dakrand van de schuur lijken zich wat (oude) nesten te bevinden.

Er is gelet op verse sporen van Steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen.

Er zijn drie camera's geplaatst met als aas pindakaas en muskusgeur. Twee camera's zijn tussen materialen in de bosrand opgesteld. Een derde camera is direct ten zuidoosten van de schuur opgesteld. Het was technisch niet haalbaar om een camera op de zolder van de schuur op te stellen.

Er zijn wat Konijnen nabij het plangebied waargenomen.

12-06-2013

Er zijn drie soorten vleermuizen waargenomen. Aan weerszijden van het schuurtje waren vanaf 22.15u jagende Gewone dwergvleermuizen te horen en zien, soms twee of drie tegelijk. Dit bleef zo ook bij aanhoudende motregen. Er waren wat vliegbewegingen in rondjes nabij het noordelijke deel van het schuurtje maar er zijn geen in- of uitvliegende dieren gezien.

Er zijn drie maal passerende Laatvliegers waargenomen. Er kon geen interesse van deze dieren voor het schuurtje worden waargenomen.

Rond 23.15 u werd een jagende of passerende Ruige dwergvleermuis waargenomen.

Op één van de camera's werd een volwassen Steenmarter vastgelegd. Het is waarschijnlijk een vrouwelijk dier.

In het schuurtje werden langs een dakgoot nog andere sporen van de Steenmarter gevonden. Het waren veegsporen van de poten langs de muur van het schuurtje op twee meter hoogte. Het is mogelijk dat het hier om jonge dieren ging. De sporen zijn relatief vers maar mogelijk niet van 2013.

Er zijn geen overige waarnemingen gedaan. Op de camera's waren nog twee verschillende katten te zien.

19-09-2013

Opnieuw was er veel activiteit van vleermuizen rond het schuurtje waargenomen ondanks het motregenachtige weer.

Er werden vooral vaak Gewone dwergvleermuizen waargenomen ten noorden van het schuurtje. De dieren (een tot drie) draaiden rondjes bij de boomkronen bij een inham in het bosje direct ten noorden van het schuurtje. Er was ook een roepend mannetje van de Gewone dwergvleermuis.

Om 20.15u was even een Ruige dwergvleermuis bij het schuurtje. Er was om 21.30u een Ruige dwergvleermuis die rond het schuurtje en mogelijk ook in het schuurtje vloog. Er was een soort van sociaal geluid (eenmaal) maar geen roepgedrag van deze Ruige dwergvleermuis. Een verblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis in het schuurtje is niet uit te sluiten op basis van deze waarneming. Het laatste veldbezoek moet uitwijzen of er een verblijfplaats is.

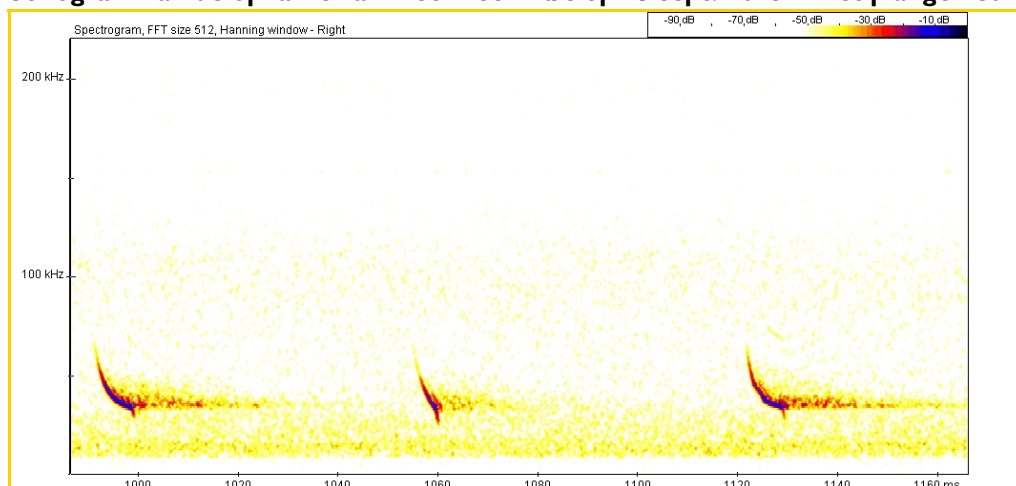
Er passeerden regelmatig Laatvliegers, maar deze hadden geen binding tot de schuur.

Er passeerde een Rosse vleermuis en een mogelijke Tweekleurige vleermuis.

Er passeerde rond 21.40u (zie sonogram) en 21.45u een Meervleermuis. Het gaat hier dus om een vliegroute van Meervleermuis (bij slecht weer?).

Conclusie: een mogelijke verblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis en een diffuse vliegroute van enkele soorten.

Sonogram van de opname van Meervleermuis op 19 sept. 2013 in het plangebied



Vanaf het plangebied werd een roepende Steenuil gehoord.

De batterijen en geheugenkaarten van de camera's werden ververs. De camera bij het schuurtje had niets gedaan. De camera op de steenbult was verdwenen. De andere camera had op vijf momenten Steenmarters herkenbaar gefotografeerd. Er zijn tenminste een volwas-



sen dier en een jong dier op te zien. De data waren 12 juni (dag van installatie), 13 juni, 15 juni, 25 juni, en 3 juli.

7-10-2013

Er waren opnieuw vliegbewegingen van de Gewone dwergvleermuis nabij het schuurtje, maar niet echt dicht bij het schuurtje. De dieren vlogen met name bij de inham langs het bosje. Aan het begin van de uitvliegtijd voor vleermuizen waren er enkele Rosse vleermuizen aan het jagen boven het westelijk deel van het plangebied. Een half uur na zonsondergang zijn aan weerskanten van het schuurtje Ruige dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn noch sociale geluiden noch roepende Ruige dwergvleermuizen waargenomen. Ook zijn er geen zwermbewegingen van Ruige dwergvleermuizen in of nabij het schuurtje waargenomen. Er is dus geen verblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis in het schuurtje vastgesteld.

Tussen 19.35u en 19.40 u passeerden weer twee Meervleermuizen.

Er werd een in of nabij het plangebied roepende Steenuil waargenomen